

Kylmän sodan mentaliteetti: Kiinan makroturvallistamisdiskurssi Ukrainan sodan kontekstissa

Juha A. Vuori¹

Artikkeli lähestyy Kiinan ulkopolitiikkaa suhteessa Ukrainan sotaan makroturvallistamisen kautta. Kiina on jopa sodan alettua edelleen kehottanut erityisesti Yhdysvaltoja sekä Natoa luopumaan kylmän sodan mentaliteetista ja konfliktin osapuolia palaamaan neuvottelupöytään. Tämä Kiinan valitsema linja on jatkumo sen kylmän sodan jälkeiselle lähestymiselle blokkipolitiikkaan ja kylmän sodan makroturvallistamisen purkamiseen. Artikkelikäy läpi kiinalaisen kylmän sodan jälkeisen makroturvallistamisdiskurssin kehityskulun ja sijoittaa vallitsevan konfliktin Kiinan ylläpitämään turvallistamisen purkamisen linjaan.

Avainsanat: Kiina, kylmä sota, makroturvallistaminen, Ukraina

Johdanto

Kylmä sota ja sen turvallisuuskonstellaatiot on vanhin ja paradigmaattisin makroturvallistamisdiskurssi (Buzan & Wæver 2003; 2009). Kiina oli syvällisesti mukana tämän ideologisen suurvaltakilpailun käännteissä ja muutti asemaansa sen kuvioissa useita kertoja. Itse asiassa Kiina oli erittäin kiinnostava potentiaalinen liittolainen kaksinapaisen jaon molemmin puolin, ja Kiina toimi kiistan voimistajana kasvattamalla sen panoksia. Kylmän sodan päätyttyä tämä turvallisuuspoliittinen vastakkainasettelu purettiin maailmanlaajuisesti. Se myös merkitsi blokkipolitiikan päättymistä Kiinassa. Kiina on noudattanut tätä linjamuutosta ja ollut erityisen aktiivinen kylmän sodan turvallistamisen purkamisen ylläpitämisessä sen voimavarojen kasvettua uudelle tasolle kylmän sodan jälkeisenä aikakautena.

Blokkien sijaan Kiina on korostanut ”reilua kansainvälistä järjestystä” ja ”maailman moninapaisuutta” (Deng 2008) ihanteellisten kansainvälisten suhteiden kuvauksissaan. Tällaisilla maksimeilla on pyritty pitämään Kiina poissa muiden valtioiden turvallistamiskynnyksestä ja irrottamaan Kiina suurvaltavastakohtaisuudesta. Kiinan kommunistisen puolueen pääsihteerin ja Kiinan kansantasavallan presidentin Xi Jinpingin (Xinhuanet 2015) on esimerkiksi suoraan kiistänyt ”Thukydideen ansan” olemassaolon. Yhdysvaltalaisen tutkijan Graham Allisonin (2017) mukaan tämä käsite viittaa usein sotaan johtaneeseen samanaikaisessa nousussa ja laskussa olevien suurvaltojen paineistettuun dynamiikkaan. Xin mukaan ”[m]aailmassa ei ole olemassa mitään niin sanottua Thukydideen ansaa. Mutta mikäli suurvallat kerta toisensa jälkeen tekevät strategisen virhelaskelman, ne voivat kehittää sellaisia ansoja itselleen” (Xinhuanet 2015). Estääkseen tällaiset virhelaskelmat Kiina pyrkii ”konfliktittomuuteen, vastakkainasettelemattomuuteen, molemminpuoliseen kunnioitukseen ja yhteistyöhön, jossa molemmat osapuolet voittavat” (ma.), toisin sanoen tuottamaan vakautetun turvallistamisen purkamisen (Hansen 2012) suurvaltasuhteissaan.

1 VTT, dos., professori, Tampereen yliopisto, <juha.vuori@tuni.fi>

Kiinan suhteita Yhdysvaltoihin kuvattiin Kiinassa Yhdysvaltojen presidentti Barack Obaman kaudella ”uudenlaisena suurvaltasuhteena” (kiin. 新型大国关系, *xīnxíng dàguó guānxi*). Tämän tuli koostua konfliktittomuudesta, molemminpuolisesta kunnioituksesta (ydinintressejä kohtaan) ja yhteistyöstä, jossa molemmat osapuolet voittavat (Xi 2013). Vaikka iskulause esitettiin ensimmäisen kerran yhdessä Yhdysvaltojen kanssa, Yhdysvallat on sittemmin luopunut termin käytöstä (Saunders & Bowie 2020, 93–94). Uudenlaista suurvaltasuhdetta käsitelleet kiinalaiset tutkijat katsovat Kiinan ja Yhdysvaltojen suhteiden poikkeavan neljällä tapaa kylmän sodan ajan supervaltasuhteista: Kiinan ydinasepelote on Yhdysvaltoja pienempi, maiden välinen taloudellinen keskinäisriippuvuus on korkealla tasolla ja maat jakavat useita turvallisuusintressejä esimerkiksi kamppailussa terrorismia, ilmastonmuutosta sekä pandemioita vastaan. Lisäksi maiden yhteiskunnilla on runsaasti yhteiskunnallisia ja kulttuurisia kosketuspintoja (Chen & Liu 2020, 71). Tällaiset näkökulmat viittaavat siihen, että Kiina ja Yhdysvallat ovat linjassa makroturvallistamiskeskustelussaan ja että tämän tulisi säilyä vallitsevana tilanteena kylmän sodan makroturvallistamisen purkamisen ylläpitämisessä. Jotkut kiinalaiset tutkijat ovat myös ehdottaneet, että Yhdysvaltojen tulisi vakuuttaa Kiinalle, että se ei yritä kyseenalaistaa Kiinan poliittisen järjestelmän luonnetta tai estää Kiinan talouskehitystä; vastaavasti Kiinan tulisi tarjota vakuudet siitä, että se ei ole yrittämässä korvata Yhdysvaltoja maailman johtovaltiona tai puskemassa sitä ulos Itä-Aasiasta (Da 2013, 69). Tällaiset luottamuksenkasvatus ehdotukset säilyttäisivät suhteet poissa turvallisuuden piiristä.

Kiina ei näytä kannattavan paluuta vastakkaisiin makroturvallisuuskonstellatioihin. Yhdysvaltain, Iso-Britannian ja Australian muodostaman AUKUS-liittouman kaltaiset liittökehityssuunnat olisi mahdollista kehystää Kiinassa turvallisuustermein, mutta suoran turvallistamisen sijaan liiton perustamista koskeneissa kommentteissa on käytetty ”kylmän sodan mentaliteetin” -fraasia kylmän sodan makroturvallistamisen purkamisen ylläpitämiseksi. Kiina oli Yhdysvaltojen linjoilla jopa sodassa terrorismia vastaan (Wayne 2008). Samoin Kiina on ilmoittanut, että se ei muodosta liittoutumia muiden valtioiden kanssa eikä käytä ideologiaa mittapuuna suhteidensa luonteen määrittämisessä niihin (Information Office 2011). Jopa tiivistyneet suhteet Venäjän kanssa 2020-luvulla eivät ole varsinaisen liittosuhde, vaikka suhteissa ei ole lainkaan ”kiellettyjä” osa-alueita (Joint Statement 2022).

”Kylmän sodan mentaliteettiin” palaamisen välttäminen on ollut yksi iskulauseista, joita Kiina on käyttänyt pyrkiessään pitämään itsensä poissa suurvaltojen turvallisuusagendalta (Vuori 2018). Kiina ei siis ole koettanut sensuroida käsitystä uudesta kylmästä sodasta kokonaan, vaan se pyrkii korostamaan käsitystä moninapaisuudesta sekä välttämään ajatusta uudesta kaksinapaisuudesta. Tämä tarkoittaa, että Kiinan tapauksessa on oleellista kiinnittää huomiota kylmän sodan terminologian kautta tapahtuvaan turvallistamiseen ja sen purkamiseen. Kiinan nousu muuttaa kansainvälistä valtarakennetta, mikä tarjoaa mahdollisuuden palata kaksinapaiseen vastakkainasetteluun suurvaltojen välillä, mikäli Kiina hahmotetaan uutena napana. Tämän vuoksi kiinalaiset keskustelut moninapaisuudesta, kaksinapaisuudesta ja kylmän sodan mentaliteetille annetusta roolista Kiinan poliittisessa diskurssissa ovat tärkeitä indikaattoreita, joita kannattaa seurata myös Kiinan ulkopuolella.

Donald Trumpin valinta Yhdysvaltojen presidentiksi vaaransi tämän linjan Kiinan ulkopoliitikassa, ja maiden välille muodostuikin kauppakonflikti sekä useilla muillakin tavoilla ilmentynyt vastakkainasettelu. Kylmän sodan jälkeinen keskustelu Kiinan uhasta käynnistyi kuitenkin jo 1990-luvun puolivälissä, mutta se tyyntyi 2000-luvun ”sodassa terrorismia vastaan” (Vuori 2006). Kiina-uhkakeskustelu on kiihtynyt uudelleen 2010-luvulla (Chang 2020). Jonkin aikaa Trumpin neuvonantajana toiminut Stephen Bannon meni ennustuksissaan jopa niin pitkälle, että totesi ”meidän menevän sotaan Etelä-Kiinan merellä viidestä kymmenen vuoden sisällä [...] siitä ei ole mitään epäilystä” (Bannon 2016). Vaikka Trumpin kabinetti ja neuvonantajat vaihtuivat epätavanomaisen nopeasti, maiden väliset suhteet olivat ongelmalliset koko Trumpin kauden ajan ja muodostavat yhden keskeisistä kysymyksistä 2020-luvun kansainvälisessä politiikassa.

Tämä asetelma vahvisti myös Kiinan ja Venäjän jo pidempään lämmenneitä suhteita. Venäjän mittavat sotatoimet Ukrainassa helmikuussa 2022 lisäsivät kansainvälistä spekulatiota siitä, että Venäjä ja Kiina olisivat sotilaallisessa liitossa ja että Kiina hyödyntäisi tätä tilaisuutta tehdäkseen mairinnousun Taiwaniin. Vaikka Yhdysvaltojen edustajainhuoneen puheenjohtajan Nancy Pelosin vierailu saarella oli verukkeena ennennäkemättömän laajoille sotilasharjoituksille loppukesästä 2022, Kiina ei kuitenkaan vaikuta noudattavan Kiinan ja Venäjän suhteita koskevien spekulatioiden ehdottamaa kaavaa. Yhdysvaltojen presidentti Joe Biden ei myöskään ole tietoinen välittömistä Taiwanin valtausaikeista Kiinassa (*The New York Times* 2022). Kiinan linja Ukrainan sodassa on lopulta ollut suhteellisen varovainen, Putinin sanojen mukaan ”tasapainotettu” (President of Russia 2022). Kiinan pidemmän linjan ulkopoliittisten lausuntojen ja linjojen analysointi suhteessa kylmään sotaan, maailmanpolitiikan napaisuuteen ja liittoutumattomuuteen auttaa ymmärtämään sen valitsemia siirtoja myös Ukrainan sodan kontekstissa, jossa Kiinan poliittisten linjojen peruslähtökohdat vetävät osittain eri suuntiin.

Aloitin esittelemällä turvallistamisteorian ja makroturvallistamisen käsitteet. Seuraavaksi käyn läpi kylmän sodan makroturvallistamisen purkamisen ja sen ylläpitämisen Kiinassa sekä asemoin tätä keskustelua Kiinan linjaan suhteessa maailmanpolitiikan valtarakenteiden napaisuuksiin. Päätän artikkelin johtopäätöksiin, joissa vedän edellä esitellyt keskustelut yhteen ja pohdin Kiinan makroturvallistamispolitiikan tulevaisuutta blokkipolitiikan suhteen.

Turvallistamisteoria ja makroturvallistaminen

Turvallistamisteoria pyrkii hahmottamaan turvallisuuden käsitteeseen kytkeytyvää voimapolitiikkaa. Turvallistaminen viittaa siihen, kuinka tietyt kysymykset saavat turvallisuuden sosiaalisen statuksen sosiopoliittisten prosessien kautta (Buzan ym. 1998). Vaikka monet asiat voivat vaarantaa arvostettujen viitekohteiden olemassaolon, uhkat eivät ilmene nimilappujen kanssa; turvallisuuskysymyksen statuksen saaminen edellyttää poliittista toimintaa, jotta turvallisuuden deonttiset oikeudet, velvollisuudet, velvoitteet, vaatimukset ja auktorisoinnit tulisivat voimaan (Vuori 2017). Oleellista näissä prosesseissa on tehdä ja saada toiset hyväksymään turvallistamisen puhetekoja (Searle 2011, 85). Turvallistamistutkimuksen tavoitteena on saada aikaan tarkempi käsitys siitä, kuka (toimijat) voi turvallistaa (poliittisia siirtoja pu-

hetekojen muodossa) mitä kysymyksiä (uhkat), kenelle (viitekohteet), miksi (perlokutionaariset aikomukset/kuinka-kausalisuus), millaisilla seurauksilla (yksiköiden väliset suhteet) ja millaisissa tilanteissa (helpotus- ja vaikeutustekijät) (Buzan ym. 1998; Vuori 2017). Lähestymistapa korostaa turvallisuuden poliittisuutta ja siten turvallisuuspuheeseen liittyvää vastuullisuutta ja etiikkaa. Yleisenä turvallistamisteorian tavoitteena on lisätä politiikkaa ja vähentää turvallisuusrationaliteetin soveltamista. Esimerkiksi ympäristöön, uskontoon ja moniin muihin ihmiselämän osa-alueisiin olisi otollisempaa soveltaa niiden erityisiä rationaalisuuksia turvallisuuden rajoittavien sekä kovakouraisen ajatusmallien ja käytäntöjen sijaan.

Turvallistamisen analysoinnissa hyödynnetään seitsemän eri elementin tarkastelua. Ensimmäinen on turvallistava toimija, joka tekee siirron kohti uutta turvallisuuskysymystä tai siirron muuttaakseen jo olemassa olevaa turvallisuuskysymystä, tiettyjen konventioiden ja kielioppien mukaisesti (Bourbeau & Vuori 2015). Tällaiset siirrot koostuvat kahdesta pääosasta: turvallistava toimija esittää jonkin uhkan vaarantavan jonkin viitekohteen olemassaolon. Turvallistamissiirrot kohdistetaan yhdelle tai useammalle yleisölle, joka käsitetään teoriassa yhtäältä turvallisuuden deonttisen modaliteetin tai sosiaalisen statuksen aikaansäämisen mahdollistavana välttämättömänä suhteena turvallistajan ja yleisön välillä ja toisaalta heinä, joiden tulee tulla vakuuttuneiksi turvallistajan siirrosta turvallistamisen tyydyttämiseksi. Turvallistamissiirtojen tyydyttymiseen ja onnistumiseen vaikuttavat onnistuneisuusehdot, jotka koostuvat turvallistamisen puhetekoja ja niiden seurauksia koskevista säännöistä sekä konventioista. Oleellisia tässä ovat myös helpotus- ja vaikeutustekijät, jotka ovat turvallistamissiirron hyväksyntää helpottavia tai vaikeuttavia, turvallistajan, yleisön ja uhkan sosiaalisiin asemiin kytkeytyviä tekijöitä. Lopuksi on myös toiminnollisia toimijoita, jotka vaikuttavat turvallistamisprosessiin mutta eivät ole turvallistaja, yleisö taikka uhka. (Buzan ym. 1998; Vuori 2017.)

Turvallistamisteorian kirjallisuuden laajetessa myös turvallisuuden poliittisen dynamiikan eri näkökulmien terminologia on lisääntynyt. Yhtenä painopisteenä on ollut turvallistamisen haastaminen ja vastustaminen (Balzacq 2015), joko enemmän tai vähemmän tasa-arvoisten poliittisten toimijoiden (Vuori 2015) tai turvallistavien toimijoiden ja turvallistamisen kohteiden välillä (Paltemaa & Vuori 2006; 2007). Tällaisiin kilpailuihin voi sisältyä myös molemminpuolinen turvallistaminen (Kim & Lee 2011). Käsiteltävänä olevan keskustelun kannalta olennaisimmat käsitteet kuitenkin ovat käänteisen ja vastaturvallistamisen käsitteet (Vuori 2011a; Stritzel & Chang 2015). Käänteisen turvallistamisen diskurssit vastaavat muiden toimijoiden turvallistamisliikkeisiin heijastamalla niitä takaisin samoilla termeillä. Esittämällä oman identiteettinsä samoilla ehdoilla kuin vastustaja he yrittävät tulla ”tasaveroiseksi pariiksi” (Buzan & Wæver 2009) kilpailussa ja ehkä siten lisätä sosiaalista pääomaansa, mikäli tällaiset identiteetit hyväksyttäisiin turvallistamisen seurauksena. Vastaturvallistaminen eroaa tässä siinä, että tällaisessa keskustelussa vastustajien turvallistamisliikkeet eivät heijastu takaisin, vaan ne ammentavat sisäisistä diskursseista, identiteeteistä ja kulttuurisista varannoista.

Kiinan kontekstissa esimerkki tästä on puoliuskonnollisen Falungongin tapa turvallistaa kommunistinen puolue (Vuori 2014).²

Oleellisin turvallistamisdynamiikan käsite on kuitenkin turvallisuuden purkaminen, jolla on myös yleisin rooli turvallisuuskysymysten haastamisessa. Turvallistamisen purkaminen katsotaan usein turvallistamista seuraavana negaationa. Sitä on pidetty enimmäkseen turvallisuuskysymysten palauttamisena tavanomaisen politiikan piiriin (Huysmans 2006), mikä tapahtuu joko ongelman häipymisenä (Behnke 2006) tai aktiivisten siirtojen seurauksena (de Wilde 2008; Donnelly 2015). Tässä kirjallisuudessa turvallisuuden purkaminen on ymmärretty suurelta osin kollektiivisen identiteetin purkamisena tilanteissa, joissa ”ystävien” ja ”vihollisten” väliset suhteet muodostuvat uhistä olemassaololle (Roe 2004, 280). Jotkut pitävät turvallistamisen purkamista verrannollisena turvallistamiselle: Rita Floydille (2015) turvallistamisen purkaminen on joukko toimia, jotka voidaan moraalisesti arvioida ajallisesti rajoitettuna tapahtumana, kun taas Juha A. Vuori (2011a; 2011b; 2015) on käsitellyt turvallistamisen purkamista vastatoimina turvallistamisen kiistämisen- ja vastustusprosesseissa. Toiset ovat kannattaneet paluuta käsitteen alkuperäisiin poliittisiin tarkoituksiin, kuten Lene Hansen (2012), joka on pyrkinyt palauttamaan turvallistamisen poliittisen aseman tarkastelemalla ontologista ja käytännön tasoa empiirisessä tutkimuksessa. Faye Donnelly (2015) ehdottaa, että turvallistamissiirtoja voidaan käsitteellistää sekä puheena että muina symbolisina tekoina tutkimalla, kuinka turvallistamisen purkamissiirrot voidaan toteuttaa useiden vuosikymmenten institutionalisoidun turvallistamisen jälkeen. Philippe Bourbeau ja Vuori (2015) ovat myös ehdottaneet, että turvallistamisen purkamisessa ei ole kyse vain olemassa olevien ongelmien poistamisesta, vaan sitä voidaan käyttää myös aktiivisesti pitämään jokin kysymys poissa turvallisuuden piiristä.

Ole Wæverille (1995) turvallisuuden poistaminen on prosessi, jossa kysymykset menettävät ”turvallisuusmaisuuksensa” eivätkä ole enää luonteeltaan rajoittavia. Hän on hahmotellut tähän kolme vaihtoehtoa: 1) yksinkertaisesti olla puhumatta turvallisuuteen liittyvistä ongelmista, 2) säilyttää vastaukset turvallistettuihin ongelmiin sellaisissa muodoissa, jotka eivät aiheuta turvallisuusdilemmeja tai muita kielteisiä kierteitä, ja 3) siirtää turvallisuuskysymykset takaisin ”normaaliin politiikkaan” (Wæver 2000, 253). Nämä vaihtoehdot voivat noudattaa objektivistisia, konstruktivistisia tai dekonstruktivistisia strategioita turvallisuuden poistamisen aikaansaamisessa (Huysmans 1995, 65–67). Varhaiset keskustelut turvallisuuden poistamisesta koskivat sitä, kuinka se voitaisiin saavuttaa (Huysmans 1995; Wæver 2000). Myöhemmässä kehityksessä turvallisuuden poistamista käsittelevä kirjallisuus on keskittynyt kolmeen kysymysryhmään: mikä lasketaan turvallistamisen purkamiseksi (ilmiön tunnistaminen), miksi turvallistamisen purkamista pitäisi tapahtua (etiikka ja normatiivisuus) ja miten turvallistamisen purkaminen voidaan saavuttaa (transformatiivinen käytäntö) (Balzacq ym. 2016).

2 Falungong on Li Hongzhin kehittämä oppikokeelma, joka koostuu *qigongista* (palauttava hengitys), eettisistä periaatteista sekä uskonnollisista elementeistä, jotka ovat sekoitus buddhalaisuutta, taolaisuutta ja perinteisiä kiinalaisia kansanuskomuksia. Kiinan valtiovalan mukaan Falungong on ihmisten elämän ja omaisuuden vaarantava, sosialismin kumoamiseen pyrkivä ja yhteiskunnallista vakautta horjuttava paha kultti. Falungong on ollut tukahduttamistoimien kohteena vuodesta 1999 lähtien. (Vuori 2004; 2014.)

Turvallistamisen purkamista on mahdollista käsitteellistää vaihtoehtona tai strategiana, mutta sitä on tarkasteltu myös poliittisten toimijoiden (de Wilde 2008, 597) ja heidän poliittisten liikkeidensä näkökulmasta osana kiistely- ja vastarintapelejä (Paltemaa & Vuori 2006; Vuori 2011a; 2015; 2018; Stritzel & Chang 2015; Topgyal 2016). Turvallisuutta purkavat toimijat voivat kiertää tai vastustaa turvallistamisliikkeitä suoraan esimerkiksi korostamalla kilpailevia uhkia (de Wilde 2008, 597). Turvallisuuspolitiikalla pyritään lopulta turvallistamisen purkamiseen (uhkaavan tilanteen ratkaisuun), mutta turvallisuuden poistaminen voi tapahtua myös toimijoista riippumatta: alkuperäinen turvallisuusongelma saattaa ratketa, instituutiot voivat sopeutua, diskurssit voivat muuttua (esim. kiinnostuksen tai yleisön menetyksen vuoksi) ja alkuperäinen viitekohde voi kadota tai tuhoutua (de Wilde 2008). Kuten empiiriset tutkimukset turvallistamisen ja sen purkamisen dynamiikoista (esim. Salter & Mutlu 2013; Lupovici 2014; Vuori 2015; Donnelly 2015) ovat osoittaneet, turvallistamisprosessien lopullista päätepestettä on vaikea osoittaa.

Hansen (2012, 529–545) on systematisoinut aiempia empiirisiä tutkimuksia turvallisuuden poistamisesta. Kun suurempi konflikti on vielä mahdollisuuksien rajoissa mutta kun tietty kysymys esitetään muilla termeillä kuin turvallisuus, meillä on esimerkki (1) muutoksesta vakauttamisen kautta; kun uusi kysymys ottaa aiemmin turvallistetun asian paikan, kyseessä on (2) vaihtaminen; kun alun perin muotoiltu uhka on ratkaistu, meillä on (3) uudelleenartikulaatio; ja lopuksi, kun potentiaalisesti epävarmat aiheet syrjäytetään ne depolitoimimalla, kyseessä on (4) hiljentäminen. Bourbeau ja Vuori (2015) lisäävät näihin ennaltaehkäisevän turvallistamisen purkamisen kiistämisen muodossa. Wæverin (2000, 254) mukaan turvallistamista voidaan ennaltaehkäistä tai estää hiljentämällä. Bourbeaun ja Vuoren (2015) mukaan turvallistamisen purkamista voidaan käyttää aktiivisesti myös riidan kärjistyksen välttämiseksi.

Turvallisuusdiskurssin kohtaavilla poliittisilla toimijoilla on valinnanvaraa: he voivat omaksua tai kääntää sen omaksi politiikakseen, yrittää muuttaa diskurssia, pitää asian esityslistalla ei-turvallisuuden muodossa politisoimalla sen tai he voivat pyrkiä poistamaan asian kokonaan esityslistalta purkamalla turvallistamisen. Jokainen näistä on erilainen poliittinen liike, joka antaa erilaista tilaa suurvaltojen pelaamisessa peleissä ja jolla on erilaisia poliittisia kustannuksia (esim. asian panoksen nostaminen periaatteelliselle tasolle, erilaiset turvallisuusdilemmat sekä maine ja diskurssikustannukset). Tällaisia pelejä voi tapahtua useilla tasoilla, mukaan lukien makroturvallistaminen ja makroturvallistamisen purkaminen sivilisatorisilla tai planetaarisilla viitekohteilla (Buzan & Wæver 2009).

Makroturvallistamisen käsite hahmottaa turvallistamisdynamiikkoja, joissa turvallisuuden viitekohde ei ole kansallinen vaan globaali tai sivilisatorinen. Buzan ja Wæver (2009) ovat esittäneet neljä esimerkkiä tällaisista turvallistamisdiskursseista: kylmä sota, ydinaseiden vastainen liike, sota terrorismia vastaan ja globaali ilmastonmuutos. Makroturvallistaminen vastaa muita turvallistamisen muotoja siinä, että kyse on puhetekojen kautta tapahtuvasta statusmuutoksesta. Kaksi piirrettä kuitenkin erottaa ne muista turvallistamisista (mt., 258): viitekohteen tulee olla kansallista tai alueellista korkeammalla tasolla ja uhkan tulee vastavasti olla kattava. Kolmas oleellinen ulottuvuus on turvallistamisen hyväksymisen kattavuus,

mutta tässä on enemmän kyse poliittisten siirtojen onnistumisesta kuin niiden makroluonteen määrittämisestä. Makroturvallistamisia luonnehtivat erilaiset universaalisuuden muodot (mt., 260–261): sisällyttävät universalismit ilmentävät ideologisia uskomuksia ihmiskunnan optimoinnista (esimerkiksi marxismi ja kristinusko), ulossulkevat universalismit viittaavat ideologisiin uskomuksiin ylemmistä oikeuksista joillekin ryhmille (esimerkiksi natsismi ja Japanin imperiumin pan-asianismi), vallitsevan järjestyksen universalismit koostuvat väitetyistä uhkista universaaleille kansainvälisille instituutioille (esimerkiksi poikkikansalliset toimijat, jotka uhkaavat valtioiden suvereniteettia) ja fyysisen uhkan universalismit sisältävät väitettyjä uhkia ihmisyydelle taikka planeetalle (esimerkiksi ydinsota ja ilmastonmuutos).

Makroturvallisuuden erityispiirteitä voi ilmentää vertaamalla sitä kansalliseen turvallisuuteen. ”Kansallisen turvallisuuden” kohdalla viitekohteissa on yleensä kyse sen kaltaisista uhkista, joihin kyetään vastaamaan joko omin keinoin taikka yhdessä liittolaisten kanssa. Käsite yhdistää kaksi usein positiiviseksi miellettyä asiaa, kansallisen ja turvallisuuden. Yhdistelmä myös antaa ymmärtää, että siinä on pääosin kyse legitimaatiosta suhteessa oman valtion yleisiin, vaikka turvallistamisella voikin olla kansainvälisiä seurannaisvaikutuksia. Globaalissa, sivilisaation tai ihmiskunnan turvallisuudessa on kyse toisenlaisista toiminnoista. Ensinnäkin globaali turvallisuus on avoimempi ja ”poliittisempi” termi kuin kansallinen turvallisuus. Kansallisesta turvallisuudesta on tullut niin voimakas käsite, että sen käytäntöjä on kodifioitu lakeihin ja kansainvälisiin sopimuksiin sekä konventioihin. Toiseksi kansallinen turvallisuus osoittaa selkeästi johonkin kansalliseen intressiin. Globaalissa turvallisuuspuheessa tällainen intressi ei ole yhtä selkeä ja sen ilmaukset pikemminkin koettavat peitellä puhujaansa. Globaalia turvallisuuspuhetta ei olekaan samassa mitassa kodifioitu lakeihin; kansalliset hätätilat ovat tyypillisiä lainsäädännöllisiä ilmiöitä, globaalit hätätilat eivät niinkään, vaikka esimerkiksi maailman terveysjärjestön pandemiajulistuksilla on tällainen potentiaali. Esimerkiksi kansainvälisen ilmastohätätilan julistamisella ei ole samankaltaisia seurauksia kuin kansallisten hätätilojen julistamisella tyypillisesti on: kyseessä on pikemminkin ongelman tunnistaminen ja sen vakavuuden korostaminen kuin viranomaistoiminnan automaattinen voimistaminen. Globaali turvallisuuspuhe voi kuitenkin implikoida kansallista turvallisuutta, tai se voi sisällyttää kansallisen turvallisuuden kysymyksiä iskulauseisiinsa, kuten ”kommunismiin”, ”imperialismiin” tai ”terrorismiin” yhteydessä on tehty eri aikoina.

Kylmän sodan makroturvallistamisen purkaminen Kiinassa

Kiinan ja Neuvostoliiton suhteet heikkenivät 1950-luvun puolivälin jälkeen ja kärjistyivät aseellisenä rajakonfliktina 1960-luvun lopulla. Maiden suhteet alkoivat kuitenkin korjaantua 1980-luvulla useiden poliittisten esteiden poistamisen sekä Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton välisen konfliktin voimistumisen tarjottua uusia mahdollisuuksia maiden kolmiopoliittikkaan (Wishnick 2001; Voskressenski 2020). Kuitenkin vasta Neuvostoliiton hajoamisen myötä nähtiin Kiinan ja Venäjän suhteissa yleinen turvallistamisen purkaminen ”uudelleenartikulaation” muodossa (Hansen 2012, 542–544). Kylmän sodan yleisen sosialistisen makroturvallistamisdiskurssin kannalta Euroopan sosialististen valtioiden järjestyksen päätyminen ja Neuvostoliiton romahtaminen merkitsivät kuitenkin sen viitekohteen menettämistä (de Wilde 2008).

Kiinan ja Neuvostoliiton kiista oli suurelta osin toteutettu ideologisesti, ja sitä ohjasi Kiinan kommunistisen puolueen puhemies Mao Zedong (Lüthi 2008). Maon poistuttua Kiina siirtyi pragmaattisemmalle linjalle ulkopoliittisissa kannanotoissaan. Molemmilla puolilla tehtiin toimenpiteitä Kiinan ja Neuvostoliiton suhteiden uudelleenjäsentämiseksi. Tashkentissa pitämässään puheessa Neuvostoliiton kommunistisen puolueen pääsihteeri Leonid Brežnev tunnusti Kiinan sosialistiseksi valtioksi, vastusti Yhdysvaltojen kahden Kiinan politiikkaa, lupasi olla uhkaamatta Kiinaa ja tarjosi neuvotteluja rajakysymyksestä (Wishnick 2001). Kiina puolestaan ei enää vaatinut yhteistä rintamaa Neuvostoliiton hegemoniaa vastaan. Kiinan tosiasiallinen johtaja Deng Xiaoping korosti myös Kiinan sitoutumatonta turvallisuuspoliittista asemaa ja itsenäistä rauhanulkopoliitiikkaa (Wu 2001). Käytännössä Kiina ei enää ollut aktiivisesti vihamielinen niin Yhdysvaltoja kuin Neuvostoliittoakaan kohtaan. Tämä oli osa prosessia kohti maailman moninapaisuutta, joka hyödyttäisi Kiinan näkemyksen mukaan useampaa valtiota kuin vain Yhdysvaltoja ja Neuvostoliittoa (Zhou 2020). Neuvostoliiton kommunistisen puolueen pääsihteeri Mihail Gorbatšov jatkoi suhteiden parantamista Kiinaan, mikä huipentui hänen valtiovierailuunsa Pekingiin vuonna 1989 Demokratialiikkeen mielenosoitusten aikana. Kyseessä oli ensimmäinen tämän tason vierailu sitten vuoden 1959.

Kylmän sodan päätyttyä Deng jatkoi Kiinan aikaisemmin valitsemaa linjaa, jonka mukaan se ei ottaisi johtoasemaa kansainvälisissä suhteissa vaan pitäisi ”päänsä alhaalla” ja pysyisi erossa kansainvälisistä konflikteista. Sen sijaan Kiina pyrki kohti ”maailman moninapaisuutta” (kiin. 世界多极化, *shìjìe duōjíhuà*). Poliittikalinjauksen mukaan Kiina tulisi olemaan yksi maailmanpolitiikan navoista riippumatta siitä, olisiko ”maailman rakenne kolminapainen, nelinapainen tai viisinapainen” (Deng 1990). Kiinan kommunistisen puolueen pääsihteeri ja Kiinan kansantasavallan presidentti Jiang Zemin antoi tälle näkemykselle kontekstin suhteissa Yhdysvaltoihin toteamalla tapaamisessaan presidentti Bill Clintonin kanssa vuonna 1993, että Kiina ”kohentaa luottamusta, vähentää huolia, laajentaa yhteistyötä ja välttää vastakkainasettelua”; moninapaiseen maailmaan pyrkiminen tarkoitti ”hegemonin kanssa elämään oppimista” (Zhao 2020, 89).

Moninapaisuuspyrkimyksen mukaisesti Kiina ja Venäjä sopivat esimerkiksi kahdenvälisestä ydinaseiden ensikäytön kieltävästä linjasta, muodostivat ”strategisen kumppanuuden” vuonna 1996 ja ”hyvän naapuruussuhteen ja ystävällisen yhteistyön sopimuksen” heinäkuussa 2001. Kiina ja Venäjä jakoivat jopa saman ”terrorismin, separatismin ja uskonnollisten ääri-liikkeiden” (”kolme pahaa”) uhkapaketin Shanghain yhteistyöjärjestössä (Jackson 2006, 310; Plümmer 2020). Oli syntynyt uudenlainen jaettu turvallistaminen Kiinan ja Venäjän kesken, joka erosi selvästi kylmän sodan aikaisista ideologisista turvallistamisista. Sekä kumppanuus että uusi yhteinen turvallistamiskokonaisuus osoittavat, kuinka kaksi valtiota uudistivat identiteettiään pois Kiinan ja Neuvostoliiton vastakkainasettelusta. Vaikka molemmat maat ovat sittemmin toteuttaneet kyberoperaatioita toisiaan vastaan, ne ovat myös muodostaneet tietoturva koskevat kahdenväliset käytössäännöt (Austin 2018; Davis 2021). Kiinan ja Venäjän yleisissä valtiosuhteissa voidaan siten nähdä molemmin puolin uudelleenartikuloiva turvallisuuden poistotaktiikka: 1980-luvun alusta lähtien Kiinan politiikka Neuvostoliittoa

(ja myöhemmin Venäjää) kohtaan on siirtynyt antagonismista pikemminkin yhteistyön ja neuvottelun politiikkaan vastavuoroisen turvallistamisen sijaan. Sen on korvannut 1990-luvun lopulta lähtien jaettu alueellinen uhkapaketti.

Kylmää sotaa on myös aktiivisesti purettu Kiinassa, kun siellä on nähty vaara paluusta aikakautta määritteleviin jatkuviin konflikteihin. Vuoden 2001 sopimus hyvästä naapuruus-suhteesta edusti ”kylmän sodan mentaliteetin” (kiin. 冷战思维, *lěngzhàn sīwéi*) aitoa purkamista Jiang Zeminille (Voskressenski 2020, 241). Kiinan kansantasavallan pääministeri Zhou Enlai käytti kylmän sodan termiä ensimmäisen kerran vuonna 1956 Taiwanin ensimmäisen kriisin yhteydessä. Mao tai Deng eivät kumpikaan suosineet termiä, kun taas Jiang Zemin käytti sitä toistuvasti vuoden 1991 jälkeen. Käsite 冷战思维 (*lěngzhàn sīwéi*) käännetään yleensä ”mentaliteetiksi”, mutta 思维 (*sīwéi*) voidaan kääntää myös ”ajatteluksi” tai ”ajatukseksi”. Kylmän sodan mentaliteetin tai ajattelun käsite on ollut käytössä jo kolmen vuosikymmenen ajan kiinalaisten kansainvälisten asioiden kommentoissa. Esimerkiksi Ukrainan kriisistä johtuneiden Venäjän ja EU:n välisten jännitteiden lisääntyessä Kansan päivälehdessä (*People’s Daily Online* 2014) kommentissa korostettiin, että ”Kylmän sodan aikakauteen kuuluneet poliittiset, taloudelliset ja turvallisuusteoriat ovat edelleen olemassa ja hallitsevat monien ihmisten mieliä. [...] Ainoastaan katkaisemalla kylmän sodan mentaliteetin kahleet voimme välttää tarpeettoman vastakkainasettelun.” Yhdysvaltojen Aasiaan ”kääntymisen” ja uutta kylmää sotaa Aasiassa povanneiden keskustelujen kontekstissa (Keck 2013; Legvold 2014) Kiinan reaktiot ilmaisivat tarvetta ”tukahduttaa kylmän sodan mentaliteetti”. Xi Jinping (2021) vaati myös ”kylmän sodan mentaliteetin hylkäämistä” kommentoissaan Davos Agendan vuoropuhelussa vuonna 2021. Australian, Britannian ja Yhdysvaltojen (AUKUS) liittouman perustamisilmoitusta taas luonnehdittiin esimerkkinä kylmän sodan mentaliteetista (*People’s Daily Online* 2021a; 2021b). Tällaiset kommentit viittaavat siihen, että Kiinan tavoitteena on pitää kylmän sodan makroturvallistaminen purettuna ja nouseva Kiina poissa muiden suurvaltojen turvallisuuspäiväjärjestyksistä (Vuori 2018).

Venäjän presidentti Vladimir Putin ja Xi Jinping tapasivat Pekingissä Kiinan talviolympialaisten yhteydessä viikkoja ennen Venäjän täyshyökkäystä Ukrainaun vuonna 2022. Johtajien yhteisessä lausunnossa korostettiin moninapaisuutta ja yleistä maailmanjärjestyksen sekä globaalin hallinnan rakenteiden muutosta, jossa maailmanpolitiikan voima jaetaan uusiksi (Joint Statement 2022). Lausunnossa oli enemmän Kiinan ulkopolitiikkaa koskevia kohtia ja kiinalaista terminologiaa, mutta siinä myös kritisoitiin Naton laajentamispyrkimyksiä ja kehoitettiin pysymään poissa kylmän sodan ajattelusta: ”Osapuolet vastustavat Naton laajenemista ja vetoavat liittoumaa luopumaan ideologisoiduista kylmän sodan lähestymistavoista, kunnioittamaan toisten maiden suvereniteettia, turvallisuutta ja etuja, niiden sivilisaatioiden, kulttuurien ja historioiden monimuotoisuutta ja ottamaan reilun ja objektiivisen asenteen suhteessa toisten valtioiden rauhanomaiseen kehitykseen.” Vastaavasti lausunnossa myös vastustettiin Aasian–Tyynenmeren alueelle muodostuvia blokkirakenteita. Kiinan omien ydinaseausuntojen mukaisesti muita ydinaseamaita taas kehoitettiin luopumaan niiden ”kylmän sodan mentaliteetista sekä nollasummapeleistä” ja vähentämään ydinaseiden roolia niiden kansallisessa turvallisuuspolitiikassa.

Vaikka yhteislausunnossa käytiin lävitse maiden jaettuja kantoja useisiin kansainvälis-poliittisiin kysymyksiin, Venäjän senhetkisiin akuutteihin tarpeisiin viitattiin vain yhdellä lauseella: ”Kiinan osapuoli suhtautuu sympaattisesti ja tukee Venäjän federaation ehdotusta pitkän aikavälin laillisesti sitovien turvatakuiden luomisesta Euroopassa” (Joint Statement 2022). Tämän vastapainona lausunnossa myös korostettiin tyypillisiä Kiinan sanamuotoja muiden valtioiden suvereniteetin kunnioittamisesta ja puuttumattomuudesta muiden valtioi-den asioihin. Vaikka lausunto ilmaisi maiden läheisyyttä, se jäi hyvin kauas liittomaisuudesta ja sen ilmaisema tuki Venäjän ehdotuksille pysyi sympatisoivan tuen tasolla:

Osapuolet kutsuvat uudenlaisten suurvaltasuhteiden muodostamiseen maailmanvaltojen kesken perustuen molemminpuoliseen kunnioitukseen, rauhanomaiseen rinnakkaiseloon ja molemminpuolisesti hyödylliseen yhteistyöhön. Ne vahvistavat jälleen, että Venäjän ja Kiinan uudet valtioidenväliset suhteet ovat ylivoimaisia kylmän sodan kauden poliittisiin ja sotilaallisiin liittoihin nähden. Maiden välisellä ystävyydellä ei ole rajoja, yhteistyöllä ei ole ’kiellettyjä’ aloja ja kahdenkeskisen strategisen yhteistyön vahvistaminen ei ole kohdistettu kolmansiin maihin tai vaikuttanut muutoksista kansainvälisessä ympäristössä ja kolman-sissa maissa. (Joint Statement 2022.)

Kiina ei ole suoraan tukenut Venäjän toimia sen hyökättyä Ukrainaan, vaikka Kiina ei myöskään ole tuominnut sotilastoimia. Kiinan sisäinen propaganda on seurannut Venäjän linjaa, mutta kansainvälisesti Kiina on ollut rajoittuneempi lausunnoissaan. Tällainen tasa-painottelu on mahdollistanut Kiinalle etujen hyödyntämisen ilman kummankaan puolen pa-kotteiden kohteeksi joutumista. Kiina kehotti jälleen Yhdysvaltoja luopumaan kylmän sodan mentaliteetista Putinin ja Xin ensimmäisessä tapaamisessa sodan alkamisen jälkeen. Kansan päivälehdessä myös korostettiin, että Kiina on valppaana suhteessa Yhdysvaltojen yrityksiin sitoa Kiina ja Venäjä poliittiseen sekä sotilasliittoon ja siten iskeä kiila maaparin sekä muun maailman välille. Putinin taas todettiin kiitelleen Kiinan tasapainoista suhtautumista Ukrainan konfliktiin. (*People’s Daily Online* 2022.) Lausunnossaan Shanghain yhteistyöjärjestön (SCO) kokouksessa Putin totesi ymmärtävänsä Kiinan tasapainotettua lähestymistapaa: ”Me arvostamme kiinalaisten ystäviemme tasapainotettua suhtautumista Ukrainan kriisin yhteydessä” (President of Russia 2022). Tasapainottelevan linjan jatkumista ilmensi myös se, että Kiina on tuominnut oman ydinasepolitiikkansa linjan mukaisesti ydinaseilla uhkaamisen myös Uk-rainan kontekstissa (*Global Times* 2022), mutta äänesti Venäjän sotakorvauksia vastaan YK:n yleiskokouksessa (Psaedakis 2022). Kenties oleellisesti Yhdysvaltojen presidentti Joe Bidenin ja Xin tapaamisen yhteydessä loppuvuodesta 2022 Xi ei käyttänyt kylmän sodan mentaliteetin käsitettä vaan kehotti sen sijaan käyttämään historiaa oppikirjana ja peilinä (Xu 2022).

Polarisoidut maailmanrakenteet ja makroturvallistaminen

Kylmän sodan makroturvallistamisella on läheiset yhteydet kokonaisrivoihin maailmanpo-liittisesta tilanteesta ja sen puitteissa tapahtuvasta valtaresurssien jakautumisesta. Kansainvä-lisen politiikan tutkimuksessa tämä on käsitteellistetty kansainväliseksi rakenteeksi (Kaplan 1957; Waltz 1979; Mearsheimer 2001), ja alueellinen turvallisuuskompleksiteoria arvioi tur-vallisuuskomplekseja myös niiden voimajakautuksen näkökulmasta (Buzan & Wæver 2003).

Myös kiinalaiset tutkijat ovat keskustelleet suurvaltasuhteiden ”kansainvälisestä rakenteesta” ja myöhemmin ”kansainvälisestä tilanteesta” viimeistään 1980-luvulta lähtien. Dengin vuonna 1990 painottaman maailman moninapaistumisen mukaisesti kiinalaiset tutkijat korostivat, että maailmanrakenteen ymmärtäminen tällä tavoin hyödytti useampaa valtioita kuin vain kahta supervaltaa, sillä se vahvisti valtioiden suvereniteettia ja itsenäisyyttä. Näissä keskusteluissa kaksinapaisuus rinnastettiin valtopoliittikkaan ja sotilaalliseen voimaan, kun taas moninapaisuus mahdollisti moraaliset periaatteet sekä taloudellisen ja tieteellisen kehityksen. Sellaisenaan kaksinapaisuus palveli kahden supervallan etua, kun taas moninapaisuus hyödytti useimpia maailman maita. (Zhou 2020, 23–24.)

Kiinalaiset tutkijat pitivät ajanjaksoa 1991–1999 ”kylmän sodan jälkeisenä” kautena, jolle oli tunnusomaista kansainvälisen rakenteen muutos (Zhou 2020, 27). Tänä aikana suuntaus kohti moninapaisuutta korostui myös poliittisissa kannanotoissa. Esimerkiksi Jiang Zemin (Zhou 2020) totesi, kuinka ”maailman rakenne kiihtyy kohti moninapaisuutta” 1990-luvun lopulla. 2000-luvulla Yhdysvaltoja pidettiin kuitenkin yhä useammin ainoana suurvaltana ja sen kansallisen turvallisuuden kyvykkyyttä ylitsepääsemättömänä niin Yhdysvalloissa kuin Kiinassa (Ikenberry 2002; Buzan & Wæver 2003). ”Yksinapaisen hetken” jälkeen maailman turvallisuusrakennetta on pidetty myös ”yksi-moninapaisuutena” (Wæver 2017), jossa maailman tilannetta tulkitaan monimuotoisesti riippuen siitä, mistä suunnasta sitä arvioidaan. Kiinan kommunistisen puolueen silloiselle pääsihteerille ja Kiinan kansantasavallan presidentille Hu Jintaolle (2016, 90) ”yksinapaisuuden ja moninapaisuuden väliset ristiriidat ja kamppailu ovat yhä voimakkaampia”. Hu keskittyi kaudellaan kansalliseen vakauteen, vallitsevan tilanteen ylläpitämiseen välttämällä kriisejä, jotta Kiina voisi pidentää ”strategisen tilaisuuden kautta” (kiin. 战略机遇期, *zhànluè jīyù qī*) ja ylläpitää uudistusohjelmaansa esteittä (Zhao 2020, 89). Vuoden 2008 maailmanlaajuinen talouden taantuma näytti muuttavan tilannetta niin, että ”moninapaistumisen mahdollisuus on lupaavampi” (Hu 2016, 234). Myös Xi Jinpingille (2014) ”moninapaistumisen eteneminen ei muutu”.

Kuten tällaiset lainaukset osoittavat, Kiinan virallinen linja ei ole horjunut moninapaistumisen tavoitteesta. Myös osa kiinalaisista tutkijoista pitää maailman moninapaistumista mahdollisena globaalien rakenteiden muutoksista huolimatta (Zhou 2020, 28). Trumpin hallinnon politiikka muutti Yhdysvaltojen suurvaltopoliittisia linjauksia, ja ”liberaalin järjestyksen” päättymisestä tuli päivänpolttava aihe 2010-luvun lopulla (Ikenberry 2018). 2010-luvulla kiinalaiset tutkijat myös keskustelivat mahdollisuudesta, jossa maailmanrakenne siirtyisi yhdestä suurvallasta ja useista suurvalloista (alueellisen turvallisuuskompleksiteorian termeissä 1 + X) uuteen kaksinapaisuuden aikaan. Näissä keskusteluissa Kiinaan viitattiin toisena napana (Zhou 2020, 30). Näkemykset vaihtelevat sen suhteen, minkä tyyppinen valta ymmärretään merkittäväksi resurssien jakautumisen arvioinnissa. Esimerkiksi kiinalainen tutkija Chen Zhimin (2013) näkee kolme valtaresurssikerrosta, joissa taloudelliset, sotilaalliset ja ajatukselliset vallan muodot ovat kaikki oleellisia. Tällaisissa katsannoissa maailma on taloudellisesti moninapaisempi, kun taas sotilaallisesti yksinapainen. Kiinan virallinen linja on ollut tuomita ja vastustaa kaksinapaisia luonnehdintoja, joissa Kiinaa pidettäisiin napana (Zhou 2020, 37), vaikka Kiinasta on tullut entistä tahdokkaampi ulkopoliittisissa kannan-

otoissaan. Esimerkiksi Hu Jintao (2016, 238) oli eri mieltä siitä, että Yhdysvallat ja Kiina muodostaisivat ”G2-ryhmän”, koska ”se rikkoo maailman moninapaistumisen trendiä.”

Tällaisten keskustelujen panokset ovat korkeat. Mikäli Kiina esitetään toisena napana, se merkitsisi että Kiina voisi olla hegemoninen valta, mikä kävisi räikeästi Kiinan ulkopolitiikan pisintä lausuttua linjaa eli hegemonisten valtapyrkimysten kiistämistä vastaan. Kaksinapaisuus on lähellä ”kylmän sodan ajattelutapaa”, joka rinnastetaan kilpailemiseen maailmanheruudesta (Chen & Liu 2020, 70). Kiina on edelleen vastustanut ”kylmän sodan aikakauden” liittoutuma-ajattelua sekä ”hegemoniaa” ulkopoliittisissa lausunnoissaan ja periaatteissaan (Hoo 2018, 3). Myös Kiinan strategiset kumppanuudet ja ystävyyssovitukset eivät ole muodollisia liittoumia. Lisäksi Kiinan sitoutuminen ydinaseiden ei-ensikäyttöä -kieltoon on osa tätä kantaa (Pan 2018). Kansainvälisen valtarakenteen tarkastelu useammassa ulottuvuudessa on ideologisesti otollista tästä näkökulmasta, sillä se mahdollistaa Kiinan aseman kohentamisen samalla säilyttäen mahdollisuuden antihegemoniseen kantaan.

Dengin kaudella Kiina ”avasi ovensa” eli mahdollisti investoinnit ja kaupan Kiinan kanssa riippumatta valtioiden virallisista ideologioista. 2000-luvulla Kiina alkoi ”mennä ulos” (kiin. 走出去战略, *zōu chūqù zhànluè*), eli tehdä investointeja Kiinan ulkopuolelle, projisoida sotilaallista voimaa ja puolustaa etujaan äänekkäämmin. Tämä politiikan muutos on merkinnyt myös kasvavaa kiinnostusta ”pehmeää valtaa” kohtaan (Aukia 2017). Hu Jintao käytti käsitettä puheessaan puolueen kongressissa vuonna 2007, mutta se on tullut näkyvämmäksi Xi Jinpingin hallinnon aikana (Shambaugh 2020a). On huomionarvoista, että vuonna 2017 valittuun politbyroon pysyvään komiteaan kuului uransa akateemisessa maailmassa tehnyt henkilö: Wang Huningia pidetään puolueen pääideologina, ja hän julkaisi ensimmäisen artikkelinsa pehmeän vallan aihepiiristä jo vuonna 1993 (Breslin 2020, 140; Lanteigne 2020, 36). Wang oli yksi harvoista vuoden 2022 puoluekokouksessa pysyvään komiteaan uudelleen valituista puoluejohtajista. Xin kiinnostus pehmeää valtaa kohtaan on niin suuri, että jotkut näkevät Kiinan jopa kehittävänsä itselleen ”pehmeän vallan suurvaltaidentiteettiä” (Breslin 2020, 143). Samaan aikaan pehmeän vallan korostamisen voidaan nähdä heijastavan pettyymistä Kiinan kansainvälisen kunnioituksen ja aseman tasoon (Li 2020).

Pehmeä valta voidaan käsittää ei-nollasummatyyppisenä resurssina (Nye 1990). Niin kutsutuille ”nativistisille” kiinalaisille intellektuelleille (Shambaugh 2010) sekä ”diskursiivinen” tai ”keskusteluvalta” (kiin. 话语权, *huàyǔquán*; esim. *People's Daily Online* 2016) että pehmeä valta ovat kuitenkin kamppailukenttiä. Diskurssivalta voitaisiin kääntää myös diskursiiviseksi dominanssiksi. Kyse on siitä, mitkä puhuvat ovat hallitsevia tai jopa hegemonisia (vrt. 霸权, *bàquán*). Vastaavasti jotkut kiinalaiset vasemmistotutkijat näkevät pehmeän vallan valtioiden välisenä ideologisena taisteluna (Li 2020, 48). Tämä on sopusoinnussa pitkään jatkuneen ”rauhanomaisen evoluution” pelon kanssa, jota Yhdysvaltojen on nähty käyttäneen taktiikkana Kiinan muuttamisessa kapitalistiseksi ja liberaalidemokraattiseksi valtioksi (esim. Li 1990; Deng 1993). Näin ollen kilpailu pehmeästä vallasta nähdään elämän ja kuoleman taisteluna Kiinan poliittisen järjestyksen puolesta, ja sitä käydään ilman aseita ideoiden ja arvojen taistelukentällä. Siksi Kiinan on vastustettava lännen hyökkäystä ideologista ja kulttuurista turvallisuuttaan kohtaan lisäämällä pehmeän vallan keinoja. (Li 2020, 48.) Länsimaalaistuminen

ja yhteiskunnallisten jakautumien syntyminen Kiinan sisällä nähdään tässä uhkana Kiinan suvereniteetille (Chen 2020, 89).

Diskursiivista valtaa pidetään keskeisenä pehmeän vallan muotona näissä keskustelussa. Kiinalla on yleinen tarve hallita kansainvälistä narratiivia Kiinan noususta (Breslin 2020, 142). Näin ollen Kiina on perustanut useita uutisasemia ulkomaille ja alkanut tuottaa kiinalaista sisältöä kansainvälisille uutistoimistoille osana ”mennään ulos” -strategiaansa (Burgh 2020). Esimerkiksi *China Daily* ja *Global Times* julkaistaan englanniksi, Xinhua-tietotoimisto myy sisältöjään 130 maahan ja Kiinan kansainvälinen radio tuottaa myös paikalliskielistä ohjelmistoa useassa eri maanosassa. Myös Kiinan keskustelevio tekee ohjelmia viidellä kielellä. Samaan aikaan tutkijoille on asetettu tehtäväksi kehittää kiinalaisia kansainvälisen politiikan teorioita (Zhao 2006; 2008; Puranen 2020). Molemmat nähdään keinoina lisätä Kiinan diskursiivista voimaa niin perinteisessä kuin uudessa mediassa sekä akateemisessa keskustelussa. Ne voidaan sisällyttää myös kokonaisvaltaisen vallan käsitteeseen (kiin. 综合实力, *zònghé shíli*), joka edustaa monitahoista ymmärrystä suurvaltakilpailusta. Kulttuurisen pehmeän vallan viljeleminen palvelee myös kiinalaista unelmaa Kiinan kansan suuresta virkoamisesta (中华民族伟大复兴, *zhōnghuá mínzú wèidà fùxīng*), koska se tukee ”kansallista vaurautta, kansallista onnellisuutta” (ja kansan virkoamista) (Li 2020, 48). Lisääntyneestä arvoasemastaan huolimatta Kiinan pehmeä valta ei ole verrattavissa Yhdysvaltojen tai useiden Euroopan valtioiden vastaaviin, vaikka Kiinan historia ja perinteet tarjoaisivat sille mittavan potentiaalin. Pehmeän vallan näkeminen ideologisen suurvaltakilpailun areenana ja siihen liittyvä lähestymistapa vaikuttavat tähän, koska ne johtavat usein Kiinan virallisen poliittisen linjan jopa kiivaaseen toistamiseen. Kiinalla voisikin olla paljon nykyistä enemmän pehmeää valtaa, jos vain puolue ymmärtäisi antaa sille tilaa sanelun sijaan (Shambaugh 2020b).

Pehmeän vallan tarkastelu ideologisen ja poliittisen turvallisuuden näkökulmasta merkitsee sitä, että ideologia on yhä sen ”ydin” ja sillä on ”hallitseva” rooli pehmeän vallan kulttuurisissa muodoissa (Li 2020, 56). Tämä tarkoittaa, että sekä kiinalaiset keskustelut kaksinaisuusmuodesta että pehmeästä vallasta ovat otollisia kylmän sodan makroturvallistamisen ja sen purkamisen tarkastelussa. Pehmeässä vallassa on kyse myös kansainvälisestä tunnustuksesta (Honneth 2005; 2012; Vuori 2014). Nöyryytys ja Kiinan aseman tunnustamisen puute ovat olleet kiinalaisten nationalististen kertomusten pitkäaikaisia piirteitä, joita myös puolue on korostanut. Kiinan voimavarojen kasvaessa ideologian ja puolueen aseman turvaaminen voi ylittää kansallisen turvallisuuden tason ja kehystyä jälleen makrotermeissä. Tämä pätee erityisesti, jos vasemmistokonservatiivit saavat yliotteen Kiinan politiikassa. Se, miten ”kylmän sodan mentaliteettiä” käsitellään ja käytetään turvallisuuskeskusteluissa, on oleellinen indikaattori Kiinan tulevaisuuden politiikkavaihtoehtojen hahmottamisessa: jatketaanko käsitteellä 1900-luvun kylmän sodan makroturvallistamisen purkamista vai oikeutetaanko sillä Kiinan asemaa ideologisen valtanapana kansainvälisessä rakenteessa.

Johtopäätökset

Vaikka Kiinan ja Venäjän suhteet ovat jälleen lähentyneet osana Kiinan, Yhdysvaltojen ja Venäjän kolmiopoliittikkaa, tilanne ei kuitenkaan edes Ukrainan sodan kontekstissa vastaa

kylmän sodan aikakauden supervalta-asemointia. Kiina on asemoinut itsensä tasapainoilevasti olemalla tuomitsematta Venäjän tekoja ja kehottamalla Yhdysvaltoja sekä Natoa luopumaan kylmän sodan mentaliteetista. Xin ja Bidenin tapaamisessa G20-kokouksen yhteydessä oli silti havaittavissa jopa hienovaraista liennytystä ainakin sanavalintojen suhteen. Kiinan tasapainottelevaa politiikkaa voidaan selittää sen yleisellä käytännöllisyydellä ja opportunistilla, mutta Kiinan johdon valitsema asemointi on myös ymmärrettävä suhteessa Kiinan pidempiin kansainvälispoliittisiin periaatteisiin. Kiinan voi katsoa yhä pyrkivän pidentämään strategisen tilaisuuden aikakautta riippumatta huonontuneista suhteistaan Yhdysvaltoihin ja Venäjän ilmeistä virhelaskelmointia Ukrainan sodassa. Xin (2022) raportissa puoluekokouksessa vuonna 2022 hän yhä korosti strategisen tilaisuuden tärkeyttä, mutta totesi sen ilmenevän samanaikaisesti ”riskien ja haasteiden” kanssa. Kiinan tulisikin varautua ”kestämään kovaa tuulta, aallokkoinen meri ja jopa vaarallisia myrskyjä (mt.).

Kiinalaisella kylmän sodan makroturvallistamisella on ollut läheiset yhteydet kiinalaisiin arvioihin kansainvälisestä rakenteesta ja sen sisäisestä vallanjaosta. Mao käytti Kiinan suuntautumista tässä valtakuviossa osana kotimaisia poliittisia kilpailuja ja turvallistamisia. Hänen linjansa oli esittää Kiina osana välivyohtykettä ja myöhemmin kolmatta maailmaa, jossa Kiina ei koskaan tavoittelisi johtoasemaa tai hegemoniaa. Vaikka useimmat muut Maon politiikan osa-alueet on häivytetty pois nyky-Kiinan poliittisista linjoista, vastenmielisyys hegemoniaa kohtaan on säilynyt. Tämä näkyy edelleen siinä, kuinka sekä Kiinan poliittiset johtajat että tutkijat ovat muotoilleet kantansa maailman moninapaisuudesta ja Kiinan mahdollisuudesta tulla toiseksi navaksi uudessa kaksinapaisessa voimanjaossa. Tällaisissa näkökulmissa kansainvälinen rakenne on jakautunut useisiin ulottuvuuksiin, joissa sotilaallinen jako on vain yksi. Näin ollen Kiinan vahvuus napana ja napojen lukumäärä nähdään eri tavalla sotilaallisella, taloudellisella ja kulttuurisella ulottuvuudella tai pehmeän vallan muodoissa. Moninapaisen näkemyksen säilyttäminen auttaa ennakoivissa yrityksissä pitää Kiina poissa muiden suurvaltojen turvallisuusagendalta. Tätä korostetaan myös jatkuvassa kylmän sodan turvallistamisen purkamisessa käyttämällä ”kylmän sodan mentaliteetin” käsitettä keinona kritisoida valtopolitiikkaa ja Kiinan edun vastaisia linjauksia.

Kiinan vasemmistokonservatiivit pitävät yllä Kiinan poliittisen järjestyksen turvaamista ”rauhanomaisena evoluutiona”, jossa kulttuurinen pehmeä valta nähdään nykyajan taistelukenttänä. Mikäli tällaiset näkemykset saisivat yllätteen Kiinan sisäpolitiikassa, keskustelu voitaisiin laajentaa kansainvälisille foorumeille ja siitä voisi tulla perusta uudelle kaksinapaiselle kylmän sodan makroturvallistamiselle. Kiina on esitellyt omaa taloudellista ja poliittista järjestelmäänsä jäljiteltävänä mallina voimallisemmin. Kiinan ei silti voida vielä katsoa vievän jälkitalitaarista poliittista järjestystään ulkomaille (Paltemaa & Vuori 2009; Vuori 2014) Neuvostoliiton tavoin. Voidaan kuitenkin olettaa, että Kiina saattaa ryhtyä viemään järjestelmäänsä nykyistä aktiivisemmin. Jotkut näkevät Xi Jinpingin strategisen siirtymän suhteessa Kiinan näkemykseen globalihallinnasta jo nyt johtavan Kiinan eliitit edistämään autoritaarisia arvoja kansainvälisessä hallinnassa (Morton 2020, 162). Vuoden 2022 puoluekokous antoi myös viitteitä siitä, että ideologinen puhtaus korostuu Xin uudella valtakaudella (Xi 2022). Mikäli tämä suuntaus jatkuu, siitä voi tulla uusi sivilisaatioperusteinen makrotur-

vallistamisviitekohde Kiinan ulkopuolella tapahtuvalle makroturvallistamiselle, kuten jotkut Yhdysvaltain poliittiset realistit ovat jo ehdottaneet (Kagan 2008). Toteutuessaan siitä tulisi aikansa globaalien poliittisten ja turvallisuusjärjestyksen peruspiirre.

Lähteet

- Allison, Graham (2017): *Destined for war: Can America and China escape Thucydides's trap?* Boston: Houghton Mifflin Harcourt.
- Aukia, Jukka (2017): *The disrespected state: China's struggle for recognition through 'soft power'*. Turku: University of Turku.
- Austin, Greg (2018): *Cybersecurity in China: The next wave*. Cham: Springer.
- Balzacq, Thierry (toim.) (2015): *Contesting security: Strategies and logics*. Lontoo: Routledge.
- Balzacq, Thierry, Sarah Léonard & Jan Ruzicka (2016): "Securitization revisited: Theory and cases". *International Relations*, 30(4), 494–531.
- Bannon, Stephen (2016): Breitbart News Daily, 10.3.2016. <https://soundcloud.com/breitbart/breitbartnews-daily-lee-edwards-march-10-2016>, 12.8.2020.
- Behnke, Andreas (2006): "No way out: Desecuritization, emancipation and the eternal return of the political – a reply to Aradau". *Journal of International Relations and Development*, 9(2), 62–69.
- Bourbeau, Philippe & Juha A. Vuori (2015): "Security, resilience, and desecuritization: Multidirectional moves and dynamics". *Critical Studies on Security*, 3(3), 1–16.
- Breslin, Shaun (2020): "China's global cultural interactions". Teoksessa: D. Shambaugh (toim.) *China & the World*. New York: Oxford University Press, 137–155.
- Burgh, Hugo de (2020): *China's media in the emerging world order*. Lontoo: University of Buckingham Press.
- Buzan, Barry & Ole Wæver (2003): *Regions and Powers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Buzan, Barry & Ole Wæver (2009): "Macrosecuritization and security constellations: Reconsidering scale in securitization theory". *Review of International Studies*, 35(2), 253–276.
- Buzan, Barry, Ole Wæver & Jaap de Wilde (1998): *Security: A new framework for analysis*. Boulder: Lynne Rienner.
- Chang, Yun Yan (2020): *The United States and the macrosecritisation of the "China threat"*. Väitöskirja. The University of Queensland.
- Chen, Qi & L. Liu (2020): "The debates among Chinese IR scholars on China's national interest strategy 2010–2015". Teoksessa: H. Feng, K. He & Y. Xuetong (toim.) *Chinese scholars and foreign policy. Debating international relations*. Lontoo: Routledge, 63–85.
- Chen, Zheng (2020): "China debates on the non-interference principle". Teoksessa: H. Feng ym. (toim.) *Chinese scholars and foreign policy. Debating international relations*. Lontoo: Routledge, 86–105.
- Chen, Zhimin (2013): "Governance models of a multipolar world". *World Economics and Politics*, 10, 4–23.
- Da, Wei (2013): "Approaches to building a new type of major power relationship between China and the US". *World Economics and Politics*, 7, 62–69.
- Davis, Elizabeth Van Wie (2021): *Shadow warfare: Cyberwar policy in the United States, Russia, and China*. New York: Rowman & Littlefield.
- Deng, Xiaoping (1990): "Guoji xingxi he jingji wenti". Teoksessa: *Deng Xiaoping wenxuan (Vol. 3)*. Peking: Renmin Chubanshe, 353–356.
- Deng, Xiaoping (1993/1986): "Take a clear-cut stand against bourgeois liberalism". Teoksessa: *Selected Works of Deng Xiaoping, Volume III*. Peking: People's publishing house.
- Deng, Yong (2008): *China's struggle for status. The realignment of International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Donnelly, Faye (2015): "The Queen's speech: Desecuritizing the past, present and future of Anglo-Irish relations". *European Journal of International Relations*, 21(4), 911–934.
- Floyd, Rita (2015): "Just and unjust desecuritization". Teoksessa: T. Balzacq (toim.) *Contesting security: Strategies and logics*. Lontoo: Routledge, 122–138.
- Global Times* (2022): "Xi urges Ukraine peace talks, warns against nuclear crisis in Eurasia in meeting with Scholz". *Global Times*, 5.11.2022. <https://www.globaltimes.cn/page/202211/1278765.shtml>, 22.11.2022.
- Hansen, Lene (2012): "Reconstructing desecuritisation: The normative-political in the Copenhagen School and directions for how to apply it". *Review of International Studies*, 38(6), 525–546.
- Honneth, Axel (2005/1992): *The struggle for recognition. The moral grammar of social conflicts*. Cambridge: Polity Press.
- Honneth, Axel (2012): "Recognition between states: On the moral substrate of International Relations". Teoksessa: T. Lindemann & E. Ringmar (toim.) *The international politics of recognition*. Boulder: Paradigm, 25–38.
- Hoo, Tiang Boon (2018): "Xi Jinping's calibration of Chinese foreign policy". Teoksessa: T. B. Hoo (toim.) *Chinese Foreign Policy under Xi*. Lontoo: Routledge, 3–16.
- Hu, Jintao (2016): *Selected works of Hu Jintao, Vol 2 & 3*. Peking: People's Publishing House.
- Huysmans, Jef (1995): "Migrants as a security problem: Dangers of securitizing societal issues". Teoksessa: R. Miles & D. Thärendhardt (toim.) *Migration and european integration: The dynamics of inclusion and exclusion*. Lontoo: Pinter, 53–72.
- Huysmans, Jef (2006): *The politics of insecurity. Fear, migration and asylum in the EU*. Lontoo: Routledge.
- Ikenberry, G. John (2018): "The end of liberal international order?". *International Affairs*, 94(1), 7–23.
- Information Office of the State Council of the People's Republic of China (2011): China's Peaceful Development. http://english.www.gov.cn/archive/white_paper/2014/09/09/content_281474986284646.htm, 21.3.2021.
- Jackson, Nicole J. (2006): "International organizations, security dichotomies and the trafficking of persons and narcotics in post-soviet Central Asia: A critique of the securitization framework". *Security Dialogue*, 37(3), 299–317.
- Joint statement (2022): Joint Statement of the Russian Federation and the People's Republic of China on the International Relations Entering a New Era and the Global Sustainable Development, February 4th 2022. <http://en.kremlin.ru/supplement/5770>, 16.9.2022.
- Kagan, Robert (2008): *The return of history and the end of dreams*. New York: Alfred A. Knopf.
- Kaplan, Morton A. (1957): *System and process in international politics*. New York: John Wiley & Sons.
- Keck, Zachary (2013): "Why Asia should welcome a US-China cold war". *The Diplomat*, 8.8.2013.
- Kim, Sung-Han & Geun Lee (2011): "When security met politics: Desecuritization of North Korean threats by South Korea's Kim Dae-jung government". *International Relations of the Asia-Pacific*, 11(1), 25–55.
- Lanteigne, Marc (2020): *Chinese foreign policy. An introduction*, neljäs laitos. Lontoo: Routledge.
- Legvold, Robert (2014): "Managing the new cold war: What Moscow and Washington can learn from the last one". *Foreign Affairs*, 93(4).
- Li, Mingjiang (2020): "China debates soft power. Implications for Chinese foreign policy". Teoksessa: H. Feng ym. (toim.) *Chinese scholars and foreign policy. Debating international relations*. Lontoo: Routledge, 44–62.
- Li, Peng (1990): "Continue to work for stable political, economic, and social development in China". Teoksessa: *The Third Session of the Seventh NPC of the PRC*. Peking: Foreign Language Press, 7–56.
- Lupovici, Amir (2014): "The limits of securitization theory: Observational criticism and the curious absence of Israel". *International Studies Review*, 16(3), 390–410.
- Lüthi, Lorez M. (2008): *The Sino-Soviet split. Cold war in the communist world*. Princeton: Princeton University Press.

- Mearsheimer, John J. (2001): *The tragedy of great power politics*. New York: W. W. Norton.
- Morton, Katherine (2020): "China's global governance interactions". Teoksessa: D. Shambaugh (toim.) *China & the World*. New York: Oxford University Press, 156–180.
- Nye, Joseph S. (1990): "Soft power". *Foreign Policy*, 80, 153–171.
- Paltemaa, Lauri & Juha A. Vuori (2006): "How cheap is identity talk? A framework of identity frames and security discourse for the analysis of repression and legitimization of social movements in mainland China". *Issues and Studies*, 42(3), 47–86.
- Paltemaa, Lauri & Juha A. Vuori (2007): "Kamppailu identiteeteistä – Identiteettiväittämät ja turvallisuusdiskurssi yhteiskunnallisten liikkeiden tukahduttamisessa ja oikeuttamisessa Kiinan kansantasavallassa". *Politiikka*, 49(3), 182–193.
- Paltemaa, Lauri & Juha A. Vuori (2009): "Regime transition and the Chinese politics of technology – From mass science to the controlled internet". *Asian Journal of Political Science*, 17(1), 1–23.
- Pan, Zhenqiang (2018): "A study of China's no-first-use policy on nuclear weapons". *Journal for Peace and Nuclear Disarmament*, 1(1), 115–136.
- People's Daily Online* (2014): "Time to put to rest the Cold War mentality". *People's Daily Online*, 1.3.2014. [Http://en.people.cn/98649/8550976.html](http://en.people.cn/98649/8550976.html), 16.9.2022.
- People's Daily Online* (2016): "Improve China's institutional discourse power in global economy governance". *People's Daily Online*, 19.2.2016. [Http://opinion.people.com.cn/n1/2016/0219/c1003-28134857.html](http://opinion.people.com.cn/n1/2016/0219/c1003-28134857.html), 28.3.2021.
- People's Daily Online* (2021a): "Commentary: Why the AUKUS nuclear deal is irresponsible and dangerous". *People's Daily Online*, 18.9.2021. [Http://en.people.cn/n3/2021/0918/c90000-9898050.html](http://en.people.cn/n3/2021/0918/c90000-9898050.html), 20.9.2021.
- People's Daily Online* (2021b): "U.S., Britain exporting nuclear submarine technology to Australia 'extremely irresponsible': FM spokesperson". *People's Daily Online*, 17.9.2021. [Http://en.people.cn/n3/2021/0917/c90000-9897683.html](http://en.people.cn/n3/2021/0917/c90000-9897683.html), 20.9.2021.
- People's Daily Online* (2022): "Xi, Putin meet at SCO summit, forging closer ties amid US-caused world turbulence". *People's Daily Online*, 16.9.2022. [Http://en.people.cn/n3/2022/0916/c90000-10147799.html](http://en.people.cn/n3/2022/0916/c90000-10147799.html), 16.9.2022.
- Plümmer, Franziska (2020): "'Three evils' and 'three illegals'. Discourses on 'illegal' immigration in China". Teoksessa: G. Schubert, F. Plümmer & A. Bayok (toim.) *Immigration governance in East Asia: Norm diffusion, politics of identity, citizenship*. Lontoo: Routledge, 91–114.
- President of Russia (2022): Meeting with PRC President Xi Jinping. [Http://en.kremlin.ru/events/president/news/69356](http://en.kremlin.ru/events/president/news/69356), 16.9.2022.
- Psaedakis, Daphne (2022): "U.N. General Assembly calls for Russia to make reparations in Ukraine". *Reuters*, 15.11.2022. <https://www.reuters.com/world/europe/un-general-assembly-calls-russia-make-reparations-ukraine-2022-11-14/>, 22.11.2022.
- Puranen, Matti (2020): *Warring states and harmonized nations: Tianxia theory as a world political argument*. Jyväskylä: University of Jyväskylä.
- Roe, Paul (2004): "Securitization and minority rights: Conditions of desecuritization". *Security Dialogue*, 35(3), 279–294.
- Salter, Mark B. & C. E. Mutlu (2013): "Securitisatation and Diego Garcia". *Review of International Studies*, 39(4), 815–834.
- Saunders, Phillip C. & Julia G. Bowie (2020): "US-China military relations: Competition and cooperation in the Obama and Trump eras". Teoksessa: R. A. Bitzinger & J. Char (toim.) *Reshaping the Chinese military: The PLA's roles and missions in the Xi Jinping era*. Lontoo: Routledge, 88–108.
- Searle, John R. (2011/2010): *Making the social world: The structure of human civilization*. Oxford: Oxford University Press.
- Shambaugh, David (2010): "Coping with a conflicted China". *The Washington Quarterly*, 34(1), 7–27.

- Shambaugh, David (2020a): "China's long march to global power". Teoksessa: D. Shambaugh (toim.) *China & the world*. New York: Oxford University Press, 3–24.
- Shambaugh, David (2020b): "China and the world: future challenges". Teoksessa: D. Shambaugh (toim.) *China & the world*. New York: Oxford University Press, 343–367.
- Stritzel, Holger & Sean C. Chang (2015): "Securitization and counter-securitization in Afghanistan". *Security Dialogue*, 46(6), 548–567.
- The New York Times* (2022): "Biden Sees No Imminent Invasion of Taiwan by China", 14.11.2022. <https://www.nytimes.com/live/2022/11/14/world/biden-xi-meeting>, 24.11.2022.
- Topgyal, Tsering (2016): "The Tibetan self-immolations as counter-securitization: Towards an inter-unit theory of securitization". *Asian Security*, 12(3), 166–187.
- Voskressenski, Alexei D. (2020): "China's relations with Russia". Teoksessa: D. Shambaugh (toim.) *China & the world*. New York: Oxford University Press, 233–250.
- Vuori, Juha A. (2004): "Turvallistaminen totalitaarisessa poliittisessa järjestelmässä – makrotason mallin ja mikrotason analyysin yhdistämisestä". *Kosmopolis*, 34(3), 4–28.
- Vuori, Juha A. (2006): "Vääjäämätön konflikti Kiinan kanssa? Yhdysvaltalaisen Kiina-uhkakeskustelun arviointia". *Futura*, 25(3), 63–74.
- Vuori, Juha A. (2011a): "Religion bites: Falungong, securitization/desecuritization in the People's Republic of China". Teoksessa: T. Balzacq (toim.) *Securitization theory: How security problems emerge and dissolve*. Lontoo: Routledge, 186–211.
- Vuori, Juha A. (2011b): *How to do security with words – A grammar of securitisation in the People's Republic of China*. Turku: University of Turku.
- Vuori, Juha A. (2014) *Critical security and Chinese politics. The anti-Falungong campaign*. Lontoo: Routledge.
- Vuori, Juha A. (2015): "Contesting and resisting security in post-Mao China". Teoksessa: T. Balzacq (toim.) *Contesting security: Strategies and logics*. Lontoo: Routledge, 29–43.
- Vuori, Juha A. (2017): "Constructivism and securitization studies". Teoksessa: M. Dunn Cavelty & T. Balzacq (toim.) *The Routledge handbook of security studies*, 2nd edition. Lontoo: Routledge.
- Vuori, Juha A. (2018): "Let's just say we'd like to avoid any great power entanglements: Desecuritization in post-Mao Chinese foreign policy towards major powers". *Global Discourse: An Interdisciplinary Journal of Current Affairs and Applied Contemporary Thought*, 8(1), 118–136.
- Wæver, Ole (1995): "Securitization and desecuritization". Teoksessa: R. D. Lipschutz (toim.) *On security*. New York: Columbia University Press.
- Wæver, Ole (2000): "The EU as a security actor – Reflections from a pessimistic constructivist on post-sovereign security orders". Teoksessa: M. Kelstrup & M. C. Williams (toim.) *International relations theory and European integration: Power, security & community*. Lontoo: Routledge, 250–294.
- Wæver, Ole (2017): "International leadership after the demise of the last superpower: System structure and stewardship". *Chinese Political Science Review*, 2, 452–476.
- Waltz, Kenneth N. (1979): *Theory of international politics*. Lanham: University Press of America.
- Wayne, Martin I. (2008): *China's war on terrorism: Counter-insurgency, politics and internal security*. Lontoo: Routledge.
- Wilde, Jaap H. de (2008): "Environmental security deconstructed". Teoksessa: H. G. Brauch ym. (toim.) *Globalization and environmental challenges: Reconceptualizing security in the 21st century*. Berliini: Springer, 595–602.
- Wishnick, Elizabeth (2001): *Mending fences: The evolution of Moscow's China policy from Breznev to Yeltsin*. Seattle: University of Washington Press.
- Wu, Bayi (2001): "The Chinese security concept and its historical evolution". *Journal of Contemporary China*, 10(27), 275–283.

- Xi, Jinping (2013): Xi Jinping starts China-US presidential meeting with U.S. president Barack Obama, 8.6.2013. https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/topics_665678/xjpttcrmux_665688/t1049439.shtml, 21.3.2021.
- Xi, Jinping (2014): The central conference on work relating to foreign affairs was held in Beijing, 29.11.2014. https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/t1215680.shtml, 20.3.2021.
- Xi, Jinping (2021): ”达沃斯议程” 对话会：习近平主席呼吁世界摒弃冷战思维 (‘Davos agenda’ dialogue: President Xi Jinping calls on the world to abandon the Cold War mentality). 中国网. https://t.m.china.com.cn/convert/c_xW4CEV66.html, 20.8.2021.
- Xi, Jinping (2022): ”Hold High the Great Banner of Socialism with Chinese Characteristics and Strive in Unity to Build a Modern Socialist Country in All Respects. Report to the 20th National Congress of the Communist Party of China, October 16, 2022”. https://www.fmprc.gov.cn/eng/zxxx_662805/202210/P020221025833535574835.doc, 24.11.2022.
- Xinhuanet (2015): Full text of Xi Jinping’s speech on China-U.S. relations in Seattle, September 24. http://news.xinhuanet.com/english/2015-09/24/c_134653326.htm, 21.3.2021.
- Xu, Wei (2022): ”Xi emphasizes joint responsibility in Biden meeting”. *China Daily*, 14.11.2022. <https://www.chinadaily.com.cn/a/202211/14/WS63720d8aa3104917543299e2.html>, 22.11.2022.
- Zhao, Tingyang (2006): ”Rethinking empire from a Chinese concept ‘all-under-heaven’ (tian-xia)”. *Social Identities*, 12(1), 29–41.
- Zhao, Tingyang [赵汀阳] (2008): 天下体系的一个简要表述 [Tiivis Tianxia järjestelmän selitys]. *世界经济与政治*, No. 10.
- Zhao, Suisheng (2020): ”China’s foreign policy making process: Players and institutions”. Teoksessa: D. Shambaugh (toim.) *China & the world*. New York: Oxford University press, 85–110.
- Zhou, Fangyin (2020): ”How do Chinese scholars view the evolution of the international structure?”. Teoksessa: H. Feng ym. (toim.) *Chinese scholars and foreign policy. Debating international relations*. Lontoo: Routledge, 23–43.

Cold War Mentality: China’s Macrosecuritization Discourse in the Context of the War in Ukraine

The article approaches China’s foreign policy in regard to the war in Ukraine through the viewpoint of macrosecuritization. Even after the initiation of the Russian invasion of Ukraine, China has recommended that particularly the U.S. and NATO let go of their Cold War mentality and that the sides of the conflict return to the negotiation table. This political line that China has chosen is consistent with, and a continuation of its post-Cold War approach to block politics and the desecuritization of the Cold War. The article reviews the evolution of China’s macrosecuritization discourse of the Cold War and places the ongoing conflict within the line of desecuritizing the Cold War that is maintained by China.

Keywords: China, Cold War, macrosecuritization, Ukraine